

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 5. tripartita. Pro eodem festo Jubilus Natalitius. Bededicite omnia opera Domini Domino, &c. In prima parte incitatur Cælum empyreum cum Angelis, cælum fidereum cum suis stellis, cælum aëreum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Ibidem.

Pastoribus, & adoratur in ara sua; iamque fit omnibus Deus in carne conspicuus, annunciantibus Angelis & hominibus, qui antea erat ignotus. Iam patet quod *ipsum esse genus sumus*, quia ex ossibus nostris est, & caro de carne nostra.

Templi Bethleem spirituale.

Transferamus hac sacra die in Ecclesiam, & consideremus animo attentio quae in ea geruntur, inveniemusque ibi veram Bethleem, ibi renovatam cernemus de die in diem Filii Dei Nativitatem. Quid enim templum nostrum, nisi Domus panis, qui de caelo descendit? Quid altare designat, nisi Praeceptum? Quid hostia nisi Christum? Quid corporalia & hinc alia, nisi fascias & pannos involventes? Quid est vox Sacerdotis consecrantis, nisi virtus MARIE parientis? Eundem enim partum, eundem Jesum, idem corpus, eundem sanguinem substantialiter & essentialiter reproducit, & quodammodo parit. An non ibidem & Angeli adorantes; an non vox eorum repetitur: *Gloria in excelsis Deo*; An non ibidem lumina, claritatis divinae indicia? Nos igitur ibi adimus, instar Pastorum, laudantes & glorificantes Deum, agnoscentes divinum mysterium, offerentes Patri Filium Unigenitum, noviter hinc gentium, ut per ejus virgineam carnem; per ejus pretiosum sanguinem sanctificari valeamus, & aeternam gloriae adipisci regenerationem.

EODEM FESTO.

Benedicite omnia opera Domini Domino, &c. Dan. 3.

Lect. 5.

Jubilus natalitium omnium benedicendum Deo.

Illustres illi pueri Babylonis, cum Dei beneficentiam admirabilem mediis in flammis experti fuissent, ut gratitudinis affectum primum, & in partes ditinum cordis sui jubulum testarentur, invitant omnes creaturas, etiam inanimatas, ad Dei laudem; eo PAR I. quod tantae beneficentiae miraculosa & testes fuerant & cooperatrices. Angeli enim, ignis, ventus, ac aliae creaturae illis obsequium praestiterant speciale, divina id ordinant potentia & providentia. Eadem plane ratione possumus nos in mysterio mysteriorum ad divinam laudem creaturas omnes advocare cum speciali jubilo: quia omnes speciales hujus gaudii quod Christi Nativitas attulit, censeferi possunt confortes, tum ob renovationem qua per Christum expectant in Resurrectione; tum quod in hac unione humanae naturae ad Verbum omnes creaturae censentur ad eandem elevatae: eo quod homo secundum aliquid participet cum omnibus creaturis, cui commune est intelligere cum Angelis, sentire cum animalibus, vivere cum plantis, esse cum rebus aliis inanimatis. Quo sensu quidam ab Apostolo dictum putant: *Proposuit Deus in Christo restaurare*, vel recapitulare *universa*, ut alibi latius explicavimus. Denique, cum omnes creaturae in aliquo mysterio Christi specialem cooperationem & ministerium exhibuisse in vetera

W. Hort. in Christo restaurare, vel recapitulare universa, ut alibi latius explicavimus. Denique, cum omnes creaturae in aliquo mysterio Christi specialem cooperationem & ministerium exhibuisse in vetera

merito invitantur ad laudanda divina potentia & bonitatem cum homine, qui se agnoscentes insufficientem ad hanc divinam laudem adjuvari optat omnium Angelorum, omniumque creaturarum voce Nam & illa licet inanimatae, tunc tam quodam eloquio divinam praedicant potentiam & sapientiam, non solum in sua creatione, sed & in hac per Christi adventum renovatione. Ideo etiam Pfalter eas convocat cum Angelis & filiis Sion, *Cantate*, inquit, *omni terra, omnia ligna sylvarum, &c. quia venit, & noscum fecit salutare suum*. Nos itaque eisdem vocibus quibus tres pueri cordis sui jubulum expresserunt, Nativitatem nostram jubilationem exprimere jubavit, & invitare omnes creaturas ad canticum & exultationem. Nam ultra homines & Angelos, caelum & elementa quadam ratione Deum benedicere videntur, per specialia prodigia in eis facta in gratiam Nativitatis Christi; sive illa acciderint ipsa nocte Nativitatis, sive antea, aut postea.

Primo quidem, in caelo, videntur tres Soles, qui paulatim unum coeuntes, unum solare corpus facti sunt; per quod immutatur Tunc & unius Dei notitia, quae mundo oriebatur per Christum. De hoc prodigio mentionem facit S. Thomas 3. p. quaest. 26. art. 2. Item Sybilla dicitur offendisse media die circa Solem aureum circulum, in quo Virgo cernebatur Infantem sinu gestans; voxque audita est: *Hae est Ara Caeli*. Ita testatur Innocentius III. ser. 2. de Nativ. ejusque rei Romae adhuc extat memoria.

Secundo, ignis nocte Nativitatis dicitur exinxisse omnes vitio fodomitico laborantes. Tertius est S. Bonaventura lib. de festivitatibus pueri Jesu.

Tertio, Aer insolita claritate in nocte fulgidus, suo modo Deum benedixit. Stella quoque in co producta de novo, Magos ducens, aeternam quadam exultatione perdidit censentia est.

Quarto, Aquae elementum non sine prodigio fuit & benedictione, dum Romae fons olei ex fonte aquae erupit in loco ubi modo est Ecclesia S. Mariae trans Tyberim. Fontem quoque erupe Bethleem erupisse, testis est Beda de locis sanctis, c. 8.

Quinto, Elementum terrae quandam luctum & benedictionem prodidit, dum vinea Engaddi ea nocte floruerunt, qua Christus natus est. Et, si credimus lustratoribus terrae saeculae, adhuc nunc in Palaestina prope fontem Heliopoli afferunt nasci rosas, quae licet sint plane siccae, in nocte tamen Nativitatis Christi sponte sua paulatim se pandunt, & post eam noctem iterum se contrahunt. Testis est Bath. Saligniacus tom. 8. de Crip. terrae S. cap. 6. Alia alia adjuvant prodigia, quae licet forte ut dicitur non omnia in die Nativitatis contingant, sed creaturae antea, vel postea; tamen ad illustrandam illam Nativitatem, eam praevio fieri poterunt. Unde merito ad laudem vocamus omnes creaturas in hoc dum Deo sacro & benedicto die. Itaque cum tribus pueris invocamus

Ps. 97.

Elementa quae produciunt Christi Nativitatis illustrantur.

1.

2.

3.

4.

5.

Omnes creaturae

invocantur

B. 117.

Benedicite omnia opera Domini Domino quia ipse Dominus novo quodam modo fieri dignatus est, & numerari inter opera sua, ut salvet primum opus suum. Factus est qui fecerat, ut salvus fieret qui perierat. Laudate & superexaltate eum in jacula, quia dignatus est fieri iacola huius seculi, ut fieret Pater futuri seculi: ipse voluit servire sub hoc miserabili tempore, ut nos liberaret redderet & beatos tota aeternitate.

Caeli & Angel. Benedicite Angeli Domini Domino, benedicite caeli Domino. Descendite, o Caeli & Angeli, accedite in adoretis Regem vestrum iam in terris humilem, qui e caelis descendit propter hominem. O primogeniti filii Dei in caeli creati, jubilate in filio aeterni Patris, qui iam factus est filius hominis, filius pauperis Matris. O, virtutes Domini benedicite Domino, quia Dominus virtutum nobiscum; Susceptor nosse Deus Jacob, qui nostram suscipiens naturam ut suam, in illa nos quoque specialiter suscipit ut suos. Hic est Deus Jacob, quem vidistis in scala mystica, quando ascendebatis & descendebatis. Jam per scalam & gradus assumpta humanitas ad nos descendit, ut per eandem ascendamus ad consortium usque divinitatis. Et vos igitur exultate nobiscum, ascendentes & descendentes super filium hominis per speciale ministerium in gratiam nostram.

Sol, Luna & Stella Caeli. Benedicite Sol & Luna Domino, benedicite stella Caeli Domino. Novus Sol ortus est, nova Luna nobis est generans Solem; nova stella aeterna: lucis confortes generabuntur, ut caelo jugiter fixae fulgeant in perpetuas aeternitates. Numerus stellarum Caeli si potes, sceris & semen tuum, dicebat quondam Deus Abraham. In filio Abraham jam orto novum semen multiplicabitur, caelo instar stellarum inferendum, ideo benedicite Sol, Luna, & Stella, Et tu specialiter, o stella nova Orientis, quae Deum tuum agnovisti & praedicaisti, semenque novum ei adixisti. Benedicite Sol & Luna in illius ortu, in cuius debetis lugere occasu.

Imber, ros & spiritus Dei. Benedicite omnes spiritus Dei Domino. Utique benedicite, quia rorant caeli novum rorem, ut terra germinaret fructum suum. Benedicite, quia adfert novus ille Doctor iustitiae qui descendit facies imbrem manuum & ferotinum, ut omnia ubertate repleantur. Benedicite, quia sicut imber super herbam, sicut pluvia in vellus, descendit Dominus in virginem uterum, & postmodum caelesti isto rore deifico tota aerea, tota Ecclesia perfundetur. Benedicite omnes spiritus Dei Domino, hoc est omnes venti spirantes & perflantes Orbem, quia ecce Aolus vester, ecce is qui imperat ventis & mari, eosque tenet in manu sua, ut cum voluerit, fiat tranquillitas, aut tempestas. Denique benedicite, quia ecce is qui ubi vult, spirat, & peccati corruptum aërem efflans, gratiae suae suavem auram afflat.

Ignis, & sicut frigus, & sicut aqua, & sicut ignis, & sicut aqua. Benedicite igni & sicut Domino, benedicite frigus & sicut Domino, benedicite rores & sicut Domino. Benedicite ros & sicut Domino, benedicite aqua & sicut Domino. Benedicite igni & sicut Domino, benedicite frigus & sicut Domino, benedicite ros & sicut Domino, benedicite aqua & sicut Domino.

no, benedicite gela & frigus Domino, benedicite glacies & nives Domino. Ignis & aëlis merito illi benedicere debetis, qui novum ignem venit mittere in terram, & ardentem amoris aëstem in cordibus accendere tepidis. Merito quoque frigus & glacies illi debetis benedicere, quia incipit, mox ubi ortus est, frigus pro salute hominum tolerare, mox voluit pruinae & guttas noctium in praesepio pensilicere. Postmodum aëstem etiam experiri voluit, & quodammodo illum sicut & frigus in corpore suo sanctificare, dum aëstem fatigatus jacebit sitiens apud puteum Samaitanae.

Benedicite noctes & dies Domino, benedicite lux & tenebrae Domino. Vos quasi alternis choris, qui in media nocte choreis gloriam ejus decantate, qui in media nocte exortiens de tenebris dixit lucem splendescere. O nos fecunda mysteriis, & filii Dei celestis in fine usque seculi, cujus memoriam recolentes, media nocte surgent ad eonfundendum Dominum, & estuandum cor suum coram illo; O nox nobis foelix. Deo se nobis Duem exhibeat in columna ignis, hoc est in luce divinitatis! O dies nobis foelix, Deo se nobis Duem exhibente in columna nubes, in roscida & umbrosa nube humanitatis! Sic nimirum divina sapientia omnia temperavit, ne & nimia luce excacemur, & tamen divinitatis fulgore umbra carnis nostrae vestito illuminaremur, ducere mur, protegere mur. Ergo & vos, o fulgura & nubes, benedicite Domino, dum divinitatis ignem fulgurantem nubes vestit humanitatis. Ecce enim Dominus ascendit super nubem levem, & ingreditur in Aegyptum nostram tenebrosam, tenebras fugaturus, per rimas assumpta carnis Deitaris luce in illar fulgure coruscante. Benedicite fulgura & nubes Domino, quia ejus mysteriis illis cooperaturae in ejus Baptismo, Transfiguratione, Ascensione.

Benedicite terra Dominum quia terra nostra de fructum suum, aperta est, & germinavit. Sal vateris nostrum: Benedicite terra Dominum, attactu & aqua infantis huius divini in ejus partu sanctificata, ejus velligis lacris insignienda, ejus tandem sanguine consecranda, ejus corpore in sepulchro quadam ratione deificanda. Benedicite montes, & colles Domini, quia ecce venit fons in montibus, transfiliens colles de Nazareth in Bethleem prolificens, montibus & collibus, & omnibus germinibus ejus benedicens. O montes & colles benedicite illum jam natum, quem mox videbitis per vos fugientem in Aegyptum, postea videbitis in vernicibus vestris orantem, docentem, transfigurantem se, ascendentem, & alia sua mysteria operantem. Benedicite ligna germinantia in terra Domino, cui primum lectulum exhibuistis in praesepio, cui & thronum exhibebitis & sceptrum, quando regnabit a ligno.

Benedicite fontes Domino: En fons olei in nobis ortus, fons salutis & unctionis, fons patens domui David, fons ascendens & exundans in medio Paradisi, ut omnes accedant, hauriant, bibant, & in aeternum non sitiant. En fons Bethlemicus, fons

fons mysticus, ab illo designatus, qui ea nocte quâ natus est Dominus, è rupe Bethlemica est enatus. Ab illo quoque qui Romæ trans Tyberim fudit oleum toto die. Benedicite fontes Domino, quia de vobis haurire & bibere dignabitur Dominus, agens iter hujus vitæ: dignabitur & aquam vestram primo suo miraculo in visum convertere, sicque vos honorare dignabitur denique lavandis discipulorum pedibus fluenta vestrâ impendere in fine vitæ. Benedicite maria & flumina Domino, quia jam nobis ille natus est, qui dominabitur à mari usque ad mare, & à flumine usque ad fines orbis terræ. A flumine Jordanis (illius fluentis Baptisæ manu perfusus) inchoabit Dominium quoddâ spirituale, per aquam propagandum in fines orbis terræ, usque in sæculum, sacculi per durante sacro baptismate. Benedicite igitur flumina & aquæ omnes Domino, ab illo sanctificandi vim habentes.

Maria & flumina,

Cete & qui in aquis sunt,

Volucres Cæli,

Ps. 101.

Deut. 32.

Bestia & pecora,

Gen. 1.

Benedicite cete & omnia que moventur in aqua Domino. Ecce natus est nobis ille qui in Jona quem vivum reddidisti, figuratus fuit. Ecce, o pisces maris, is qui ab initio vobis benedixit, cui & in cibum servietis, & didragma miraculose solvetis. Quandoquidem igitur is tot modis & toties vobis benedixit, vos quoque illi benedicite, & in ejus adventu exultate.

Benedicite omnes volucres Cæli Domino, quia ecce in hac Nativitate sua, Dominus dignatur esse velut Passer solitarius in tecto, velut Nicticorax in domicilio. Apud illum in stabulo Bethlemico passer spiritus inveniet domum, & Turtur nidum sibi ubi ponat pullos suos, ubi pias suas cogitationes & affectus colloquet. Benedicite omnes volucres Cæli Domino, qui à Domino per Nativitatem terrenam, assumpto corpore & sanguine similibus Pellicano factus est, pullos suos proprio rivificaturus & nutriturus cruore; Similis factus est & Aquilæ, provocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans, assumens eos in humeris, ut Dux eius sit in sublime, & ut ad perfectionem doceat eos evolare. Benedicite omnes volucres Cæli Domino, & cum columba ejus adventui congratulantes, super illum defendite; benedicite illum, ab illo olim benedictæ. Benedicite volucres cæli Domino, quia pro eo in die Præsentationis suæ in templo citis offerendæ.

Benedicite omnes bestia & pecora Domino, & cognoscite possessorem vestrum, & præsepe Domini vestri cum bove & asino. Benedicite omnes Agni Domino, quia ecce venit Agnus Dux gregis pro salute totius gregis immolandus: Ecce enim Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Benedicite cervi Domino, quia ecce Hinnulus cervorum, qui velocissimè ascendet super montes Bethel, invitans omnes ad eundem, & de aquis salutaribus bibendum, in quibus cornu suum intingit, ut nullum sit veneni periculum. Benedicite nobiscum Leones memorî Domino, quia advenit Leo de tribu Juda, Radix David, ut vincat & aperiat librum

mysticum ejusque signacula dissolvat, & quid libro contineatur nobis aperiat.

Benedicite filii hominum Domino, quia Dominus dignatus est fieri filius hominis, qui Filius erat Dei vivi. Et propter hoc vult Filius hominis fieri terrena generatione, ut vos fiatîs Filii Dei æternæ nativitate. O filii hominum, benedicite Dominum, quandoquidem ipse dicat: Delicia mea esse eum filium hominum. O filii hominum, usquequo gravi corde? Usquequod cor ad terrena deprimitis, quandoquidem Filius Dei ad hoc venit, ut illud ad cœlestia erigatis: O filii hominum, ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium, quandoquidem Filius Dei ad hoc venit, ut vos doceat veritatem, & in supernis solidum querere bonum? Benedicite igitur filii hominum Domino, quia Pater benedixit vos omni benedictione spirituali in cœlestibus in Christo suo, in filio suo benedicto. Benedicite Domino, & toto corde dicite: Benedicite qui venit in nomine Domini.

Benedicite Sacerdotes Domini Domino, benedicite Sacerdotes summi Sacerdoti cni stolâ candidâ nostrâ humanitatis indutum, sui sacrificii primitias immolantem, seipsum in hostiam vivam, sanctam, benediplacentem, Deo & Patri offerentem. Considerate præsepium, tamquam aram primam hujus sacrificii

Benedicite Sacerdotes Domini Domino, benedicite Sacerdotes summi Sacerdoti cni stolâ candidâ nostrâ humanitatis indutum, sui sacrificii primitias immolantem, seipsum in hostiam vivam, sanctam, benediplacentem, Deo & Patri offerentem. Considerate præsepium, tamquam aram primam hujus sacrificii

Benedicite Sacerdotes Domini Domino, benedicite Sacerdotes summi Sacerdoti cni stolâ candidâ nostrâ humanitatis indutum, sui sacrificii primitias immolantem, seipsum in hostiam vivam, sanctam, benediplacentem, Deo & Patri offerentem. Considerate præsepium, tamquam aram primam hujus sacrificii

Benedicite Sacerdotes Domini Domino, benedicite Sacerdotes summi Sacerdoti cni stolâ candidâ nostrâ humanitatis indutum, sui sacrificii primitias immolantem, seipsum in hostiam vivam, sanctam, benediplacentem, Deo & Patri offerentem. Considerate præsepium, tamquam aram primam hujus sacrificii

Benedicite Sacerdotes Domini Domino, benedicite Sacerdotes summi Sacerdoti cni stolâ candidâ nostrâ humanitatis indutum, sui sacrificii primitias immolantem, seipsum in hostiam vivam, sanctam, benediplacentem, Deo & Patri offerentem. Considerate præsepium, tamquam aram primam hujus sacrificii

Benedicite Sacerdotes Domini Domino, benedicite Sacerdotes summi Sacerdoti cni stolâ candidâ nostrâ humanitatis indutum, sui sacrificii primitias immolantem, seipsum in hostiam vivam, sanctam, benediplacentem, Deo & Patri offerentem. Considerate præsepium, tamquam aram primam hujus sacrificii

Pars III.
Homines
& anime
justorum
ad jubilandum
Deo provocantur.
Epl. 1.
Iracl.
Ps. 23.
Gen. 31.
Baruc. 3.
Luc. 9.
M.

scii matutini, in qua Agnus virgineo vellere amictus offertur, Agnus qui tollit peccata mundi, qui etiam simul est victima & Sacerdos, sacrificans & sacrificium. Et quidem hoc sacrificium, quod perfecti est holocaustum amoris, sufficiens erat ad reconciliationem totius mundi; sed vult illud perficere & consummare in Cruce, ut sit copiosa apud eum redemptio. Interim in hac voluntate, qua se in mundum veniens patri pro nobis obtulit, sanctificati sumus. Benedicite igitur Sacerdotes, benedicite omnes servi Domini, quia natus est vobis Christus, unctus ut Rex, ut Propheta, ut Sacerdos; & cum ipse omnium sit Dominus, vos servi eius speciale obsequium servitutis offerre cum exultatione; *Servite ei in timore, & exultate ei cum tremore, adorantes, benedicentes, glorificantes cum Angelis, cum Magis, cum Pastoribus, cum Simone Sacerdote. Benedicite quoque cum Zacharia, & dicit: Benedictus Deus Israel, quia visitavit & fecit redemptionem plebi sue.*

Psal. 2.

Luc. 1.

Spiritus & anima iustorum.

Ecc. 14.

Isai. 49.

Sancti & humiles corde.

Matt. 11.

Matt. 5.

Benedicite spiritus & anima iustorum Domino. Non solum spiritus & anime corpori conjuncte, sed & spiritus & anime a corpore separate, in limbo vel purgatorio carcere detentae Dominum glorificate, venientem ut vos e tenebris liberet, & e carcere. En in praesepio fasciis colligatur, ut omnia vincula dissolvat; vobis ergo specialis gaudii feget est, quia jam libertati appropinquatis & luminis, qui in tenebris & umbramortis sedebatis vincti. Et enim penetrabit omnes inferiores partes terrae, & inspiciet omnes dormientes, & illuminabit omnes sperantes in Domino. Atque etiam de eo dicit Pater aeternus: *Dedit te in fœdus populo, ut suscitares terram, & dices huic qui vincti sunt: Exite; & huic qui in tenebris: Revelamini.*

*Benedicite etiam omnes Sancti & humiles corde Domino, quia adest in medio vestri Sanctus Israel, qui amat cordis puritatem & sanctitatem, amat & sanctitati confederatam cordis humilitatem. Unde seipsum in praesepio ostendit perfectissimum exemplar humilitatis & puritatis, ut illuc omnes accedant, & primam eius vocem audiant: *Discrete à corde, quoniam si ipsi Deum videbunt. Pallucet enim divinitas per humanum corpus, perinde ac lux quaedam per vitream capsulam, eos illuminans, qui oculos cordis mundi habent, inquit Basilus hom. de Nativ.**

*Benedicite Anania, Azaria, Misaii Domino, laudate & superexaltate eum in saecula. Ut que benedicite & laudate Christum hodie nobis natum, vobis olim associatum in fornace in medio flammae, ut vos liberaret ab adulatione & necesse. Hinc enim visus est ab ipso Rege obstupescente, & optimatibus suis dicente: *Nonne tres viros missimus in medium ignis compeditos? Ecce ego video quatuor viros sicuti, & ambulantes in medio ignis, & nihil corruptionis in eis est, & species quartus similis Filio Dei. Quis alius ille quartus similis Filio Dei, nisi ipse Christi-**

stus Liberator & Salvator, qui jam tum ante sumptam naturam humanam ejus similitudinem induit. Sic dicitur, & se quodammodo ad futurum Redemptoris officium exercebat? Annon ergo merito, o tres qui ex pueri, benedicere & laudare debetis Liberatorem, & Salvatorem vestrum, & praere tres Pastores, praere tres Reges in hac laude? Equidem benedicite, & nos ad benedicendum illi adjuvate, ut in hac Babylone, in hoc camino ignis & confusionis, ab ardore concupiscentiae nos protegat, qui ad nostram defendere dignatus est Babylonem.

Benedicamus Patrem & Filium cum S. Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in saecula. Benedicamus Patrem, quia se dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. Benedicamus Filium, quia venit non ut iudicet mundum, sed ut salvet mundum per ipsum. Benedicamus Spiritum sanctum, quia per Christi ortum ejus gratia in nos abunde est effusa. Per sacram enim ejus Nativitatem adepti sumus spiritum adoptionis, in quo clamemus. *Abba Pater, heredes Dei, coheredes Christi, participes spiritus divini.* Benedicamus ergo Patrem, tamquam ejus filii; benedicamus filium Jesum, tamquam ejus fratres; benedicamus Spiritum sanctum, tamquam communicationem cum eo habentes. Benedicamus Patrem, tamquam ab ipso benedicti, benedicamus Filium, tamquam in ipso benedicti; benedicamus Spiritum sanctum, tamquam per ipsum benedicti. Laudemus & superexaltemus eum in saecula, qui propter nos fecit saecula, qui est super omnia saecula, qui sperare nos jubet in se in sempiterna usque saecula.

Joan. 3.

Rom. 8.

Benedictus es Domine in firmamento caeli, & laudabilis & gloriosus & superexaltatus in saecula. Equidem Domine sis benedictus in firmamento caeli, in loco aeternae habitationis tuae, in regno potentiae tuae, in sceptro divinitatis tuae, in throno majestatis tuae, in templo gloriae tuae, in propitiatorio sanctitatis tuae: *Tu enim in sancto hasuus laus Psal. 21.* Verum etiam sis benedictus in terra peregrinationis tuae, in domicilio humilitatis tuae, in throno paupertatis tuae, in templo humanitatis tuae, in arca sanctificationis tuae, in propitiatorio benignitatis tuae, in diademate immortalitatis tuae, in sceptro Crucis. Benedictus sis in Bethleemica spelunca, in stabulo, in praesepio, in matris gremio in infantili involuero. Ibi usque in saecula benedicat te caelum cum suis Angelis, ignis & aer cum omnibus suis meteoris & volucris, terra cum suis germibus & pecoribus incois, aqua cum suis piscibus, filii hominum cum omnibus Sanctis & Justis. Et quantumlibet te benedicere & laudare conetur omnis tua creatura, agnoscat te superlaudabilem & super gloriosum, quia laus tua tu es, gloria tua tu solus es, qui dignaris esse laus nostra & gloria nostra in saeculorum saecula.

Memoria aeterna dignum est, quod Diocletianus Exemppl. Mithi tyranni tempore accidit: refert Nicophorus Nicomediae. Cum Natalis Domini dies te-

Nicophl. 7. lap. 6. Martyrolog. in die Nativitatis.

stus ad offer, non obstantibus Tyranni edictis & minis, ad benedicendum Domino Christiani sancti & humiles corde turmatim in templum concurrebant, puerisq; Jesu laudes decantaturi cum Angelis, & Pastoribus. Et rantes coramfuit numerus, ut viginti milia in templo à Tyranno conclusa fuerint. Qui quidem omnes, immisso in eum locum ab impijs igne, maluerunt conflagrare, quam tantillum à Christiana fidei stabilitate laudibusq; divinis delectare. Atque ipsi poterant dicere eodem quod pueri Babylonic. *Deus noster quem colimus, potest eripere nos de camino ignis ardenti, & de manibus eius, & Rex liberare. Quod si noluerit, notum sit tibi quia Deus tuus non colimus.* Ambulabant ergo & hi in medio flammæ laudentes & benedicentes Domino, suorumq; corporum velut incensum & holocaustum odoriferum offerebant in igne, in honorem pueri Jesu nati, ab ipso mox coronati: De his Martyrol. Roman. sic habet: *Nicomedia passo malorum unum millium Martyrum quicum in Christi Nativitate ad Dominicum convenissent, Diocletianus imp. impudens Ecclesia claudi iussit, & ignem circumcirca parvari, ut ipse dicitur, cum libro præ scriptis poni, ac præconem inclamare, ut qui incendium vellente effugere, foras exirent, & vestitus adolerent. Cumq; omnes una voce responsum darent, se libentius pro Christo mori, igne consumpi, eo die nasci, tunc meruerant in Calu, quo Christus pro salute mundi nasci dignatus est.*

DIE CIRCUMCISIONIS DOMINI

LECTIO V.

Thema. *Visitavit nos Sol Oriens ex alio, &c.*

Pro l. die anni explicatur hic xentiu Christo offerendum. Hæliotropium, sive Solis. Di. horis diversis dicitur.

Soliti fuere Gentiles offerre Dijs suis variarum arborum vel fructuum frondes & ramos, in specialis honoris significationem, quali Dij specialiter arbores illas sibi dectas gratasq; haberent. Sic Jovi ramos æsculi offerebant, quæ est arbor glandifera inftar querqus, cujus fructu homines in primæva ætate velebantur. Minervæ dicebant ramos olivæ, Veneti offerebant myrrhum, Baccho hædetam vel pampinos, Herculi ramos populos, Apollini, sive Soli, ut antea diximus, sacrificabant eum ramis laurifera. Hæc coronabant sua tempora, & victimas, ac idola sua, sive aras, dum sacrificantes accederent, immo & ipsos altares. Christus post in hunc mundum veniens omnes hos Deos Deasq; exclusit, verus ipse Deus, cui cælum & terra, omniaq; obediunt elementa. Quapropter si terra flores, frondes, fructus & arbores producit, ipsi producit, quem suum agnoscit Auctorem & Creatorem. Hinc etiam in gratiam Nativitatis sue nonnulla edita sunt miracula in florib; & fructibus terræ. Audi ex illis paucula in florib; & fructibus terræ. Audi ex illis paucula in florib; & fructibus terræ. Audi ex illis paucula in florib; & fructibus terræ.

nasci flores, quas Rosas Jerichuntinas vocant, illas in que id habere gratæ, ut nocte Natalis Domini se se gratiam aperiant & pandant sponte sua, & post eam noctem Nativitatem se contrahant & concludant, licet sicca sint & aridæ; idq; videtur fieri in testimonium Virginitatis Christi. Refert Bartholomæus, A multis etiam traditur, quod ea nocte qua Christus natus est, Vineæ Engaddi floruerint. Certè B. Virgo comparatur. Plantationi Rosa in Jericho, & Christus Bero Cypri in vinea Engaddi, in Cantico Cantico.

Refert quoq; Joannes Nider Ord. Præd. Vir eruditus & fide dignus, prope civitatem Nurembergensem in Germania in Diocesi Bambergensi crevisse, & multis annis in vigore permanisse arborem poma inftar aliarum in autumno ferentem, sed & annuatim in media hyeme, in sanctissima nocte Nativitatis Christi, parvula poma germinabat; & quidem miro prodigio, nec antea nec postea id continebat. Solebantq; ex civitate Nurembergensi plures advenire, & tota nocte vigilare, ut rei veritatem comprobarent. Addit: *Vidi ego præsentari in oppido Forchheim unum ex illis pomis Generali nostro Ord. Prædic. Bartholomæo Tercerij. Hæc ipse.*

Dicit vero ostentum illud paratum fuisse annuo ob Nativitatem Christi, quando Virgo salva integritate genuerit Filium; ideoq; illo prodigio probatam fuisse Virginitatem Deiparæ, quam tunc aliqui hæretici impugnabant, & blasphemis impetebant.

Notum est & de B. Egidio S. Francisci socio, tertio terram baculo suo percutiente, & tria lilia educente, ad ostendendum quomodo tamquam liliolum purissimum Christus natus sit, Maria ante partum, post partum, in partu, Virgine permanente.

Iraque Christo recens nato, in pji animi piacque fidei symbolum pollemus præsentare ramos Palmæ & Olivæ cum filiis Israel inclamantes: *Benedicite, qui venit in nomine Domini.* Offerre possemus & Rosas & Lilia, & Vineæ flores, & fructus pomorum, quia & ipse dicit: *Envicite me floribus, supate me mala, quia amorem languore.* Sed quoniam cum sub nomine Solis orientis descriptus, quid melius conveniensque ei obulerimus, quam Heliotropium, sive Florem Solis, quandoquidem ab eo nomen sortitur, & ei ex nativitate sua conditione dicatus jam videtur?

Certè cuncti Flores & Plantæ Soli debent suum vigorem, quia ab eius luce & calore vitam habent vegetativam, viorem quoque & speciem. Attamè hic Flos specialiter Flos Solis nominatur, quia ad id ortu videtur, ut illi respiciat, & motu continuo inuacatur, quasi illum venerans, illicque homagium quoddam mutum faciens. Certè, si Elephas Animal Lunæ vocari potest, quia singulis no viliumis genua stertens ad illam se vertit, illamque fixè inuacatur. Sic etiam Aquila dicitur ALES SOLIS, quia ad illum intueudum teneros instruit pullos suos, & ungue ad Solem eos suspendens, si acie palpitate, tamquã adulterinos abijcit. Multo majori ra-